

תוכן עניינים

מבוא : 3

פרק 1 סקירת ספרות : 4

4 חשיפה לתכנים אלימים במדיה.

5 אלימות כנגד נשים כתוצר של דימויים באמצעי התקשורת.

6 אלימות כנגד נשים.

6 הקהילה האתיופית בישראל.

פרק 2 שיטת המחקר : 8

8 אוכלוסיית המחקר

8 כלי המחקר

8 משתני המחקר

8 הליך המחקר :

פרק 3 ממצאי המחקר : 9

פרק 4 דיון וסיכום : 12

13 מגבלות המחקר והצעות למחקרי המשך.

רשימה ביבליוגרפית : 14

נספחים : 16

16 שאלון המחקר :

מבוא:

ב-2 באוקטובר 2020, מזכ"ל האו"ם אנטוניו גוטריש נאם בפני האספה הכללית של האו"ם, בו הוא ציין כי בכל העולם, אישה אחת מכל שלוש נחשפה לסוג כלשהו של אלימות, באירופה כ-13% לערך מכלל הנשים מתמודדות עם אלימות במשפחה על בסיס יום יומי, עוד הוא טוען כי הנושא של אלימות במשפחה כנגד נשים היא הבעיה הכי גדולה בזכויות האדם בעולם (Akhmedshina, 2020). בנוסף לפי סקר של ארגון הבריאות העולמי (WHO) למעלה משליש מן הנשים בעולם חוו אלימות פיזית או מינית מצד גבר (מתוך אתר ה-WHO).

הבעיה שנושא האלימות, הוא רגיש ומורכב לחקירה, ודבר זה מקשה על החוקרים השונים בתחום לספק הסברים עמוקים ולהבין את המורכבות של הקשרים החברתיים שמובילים לתופעה הזאת. אחת הדרכים היא לחקור את התקשורת, משום שהיא סוכן חברתי חשוב של הבנייה ודימויים חברתיים. לטלוויזיה למשל, יש יכולת גדולה לבנות ולעצב את הדעות שלנו לגבי נושאים שונים ועל ידי כך גם להשפיע על ההתנהגות שלנו (ליבס וקמפף, 2007), והתכנים שמועברים באמצעי התקשורת משפיעים על הדמויים החברתיים לגבי העולם שסובב אותנו. וימן למשל טוען (2000), שנשים מוצגות באופן עקבי בטלוויזיה כחלשות, תוך הדגשה של המיניות שלהן, ודימויים אלו יכולים להשפיע על האופן והיחס שאנו נותנים לנשים בחברה. נוסף על כל אלו, תכנים אלימים באמצעי התקשורת נהיו יותר ויותר פופולריים, מכיוון שהם מושכים את הקהל, מעלים את ההתעניינות שלו ומבטאים מקום לפורקן רגשי (Anderson and Bushman, 2018). הבעיה בחשיפה לתכנים אלימים באמצעי התקשורת השונים היא, ההשפעה שלה על ההתנהגות בפועל של הצופים אשר יכולה לבוא בחיקוי של התנהגות, למידה של התנהגות ואף חיפוש אקטיבי של התנהגויות כאלו, שמובילה לעלייה בהתנהגות אלימה כנגד נשים (Anderson, Gentile and Buckley, 2007).

כל אלו מובילים אתנו אל עבר שאלת המחקר העיקרית של העבודה שהיא, מהי ההשפעה של צפייה בתכנים אלימים בקרב גברים אתיופים על הפעלת אלימות כלפי נשים אתיופיות בישראל? והשערת המחקר של העבודה היא: כי יימצא קשר חיובי בין חשיפה לתכנים אלימים במדיה, בקרב גברים על רמת האלימות הפיזית שהם מפעילים, כנגד נשים. לטובת אישוש השערת ושאלת המחקר, יתבצע מחקר על ידי העברת סקר באינטרנט וניתוח התוצאות בעזרת שיטות סטטיסטיות שונות.

פרק 1 סקירת ספרות :

חשיפה לתכנים אלימים במדיה.

בהסתכלות רחבה על תקשורת ההמונים נראה כי אלימות נעשתה לחלק בלתי נפרד ממנה, כאשר היא משמשת ככלי למשיכת קהל על ידי יצירה של סצנות מלאות פעולה המגבירות את המדדים הפיזיים כגון, דופק ולחץ דם (Anderson and Bushman, 2018). החשיפה לתכנים אלימים במדיה יכולה להוביל לעליה להתנהגות תוקפנית, כתוצר של כמה תהליכים פסיכולוגיים: הראשון, הפעלה של מבני ידע אגרסיביים כלומר היא גורמת לקישור של צפייה באלימות אל מושגים, מחשבות, רגשות, ונטיות התנהגותיות שנצברים בזיכרון. כלומר, שצפייה בתכנים אלימים יכולה להוביל את הפרט לקשר אלימות כדרך לפתרון של מצבים חברתיים. השני, חיקוי של התנהגות תוקפנית. מכיוון שרוב ההתנהגויות החברתיות שלנו נלמדות באמצעות צפייה באחרים, ובאמצעות חיקוי שלהם. כלומר, שישנה סכנה ממשית של חיקוי התנהגות אלימה בקרב אלו שוצפים בתכנים אלימים. למשל, בנדורה טוען, כי ילדים המתבוננים בדמויות בתקשורת שמבצעים התנהגות תוקפנית נוטים יותר לבצע את אותה התנהגות תוקפנית מיד לאחר ההתבוננות (Bundura, 1997). ואותה התנהגות של חיקוי לא מוגבלת רק לילדים אלא גם למבוגרים (Chartrand & van Baaren, 2009). השלישי, שינויים פיזיולוגיים כתוצאה של חשיפה לאלימות בתקשורת. חשיפה לתקשורת אלימה יכולה להוליד שלל קישורים המורכבים מרעיונות אגרסיביים ורגשות הקשורים לתוקפנות (למשל, כעס), והדחף לפעולות אגרסיביות (Anderson and Bushman, 2018).

כל אלו לצד הטיעונים כי, תקשורת ההמונים היא הבמה החברתית בה נושאים חברתיים באים לידי, והיא מהווה מקור חשוב להגדרות ודימויים של המציאות החברתית. משמע, זהו המקום בו מוגדר מהו ה"נורמלי" ומה לא, כאשר הסטיות מסומנות ומובלטות (ליבס וקמפף, 2007). אברהם (1993), גורס, כי התפקיד העיקרי והחשוב ביותר של אמצעי תקשורת ההמונים הוא העברת מידע לציבור. התקשורת במונח זה היא כמעין "צינור מידע", והסיקור העיתונאי נהפך למקור המידע העיקרי של הציבור, בעיקר בנושאים או מקומות שרחוקים ממנו פיזית (אברהם, 1993). כל אלו מובילים אותנו אל עבר ההבנה כי לתקשורת ההמונים יש תפקיד מרכזי בבניה של דעות, אמונות וגם פעולות של הפרטים בחברה. לכן, לחשיפה של תכנים אלימים בתקשורת ההמונים יכולה להיות השפעה קריטית על הפרטים בחברה.

לחשיפה ממושכת של תכנים אלימים בתקשורת יש קשר אל התפתחות והפעלה של התנהגות אגרסיבית ואלימה. לדוגמה, חשיפה חוזרת ונשנית לתכנים אלימים מטה את השקפות העולם של אנשים, כך שהם מאמינים שהעולם הוא מקום עויין בו אנשים רוצים לפגוע בהם. עובדה זו מובילה אנשים, לייחס עוינות רבה יותר למעשים של אחרים (Anderson, Gentile and Buckley, 2001). בושמן (2016) הגיע למסקנה כי קיים קשר בין חשיפה לתכנים אלימים בתקשורת, לבין השקפת עולם עוינת והתנהגות אלימה, לאחר שהוא ביצע מטה-אנליזה של 37 מחקרים שונים (Bushman, 2016). אנדרסון ובושמן (2018) עשו שימוש במודל התוקפנות הכללי (GAM), בשביל לנסות ולהסביר את הקשר בין המשתנים של חשיפה לתכנים אלימים להתנהגות אלימה. המודל שוקל את התפקיד של משתנים אישיים ומצביים על התנהגות תוקפנית, החל ממשתנים ביולוגיים ועד למשתנים תרבותיים, כולל משתנים מתווכים אפשריים שכוללים מצבים פנימיים. כגון,